

Svartbjörnsbyns husmodersförening

Den 17 februari 1947 samlades många av byns husmödrar i Svartbjörnsbyn för att lyssna på information av Edla Vikström från Luleå om husmodersrörelsen. En förening, Svartbjörnsbyns husmodersförening, bildades då och en styrelse valdes: Anna Berlin ordf, Signe Almkvist sekr, Valborg Fredriksson kassör samt ledamöterna Ellen Skogkvist och Aina Öhrling. Till suppleanter valdes Melinda Hedkvist och Alva Lindström. Under det första året räknade man in 30 medlemmar, som betalade en årsavgift på två kronor. Möten skulle hållas var 14:e dag kl 20.00. Denna sena mötesstart berodde på att man skulle hinna mjölka och göra bort ladugårdssysslor. Det ena månadmötet var ett arbetsmöte, då man sydde, virkade och stickade saker till kommande mässor, lotterier och andra tillställningar för att samla in pengar till välgörande ändamål. Det andra mötet var ett protokollfört medlemsmöte, då man bestämde om verksamheten bl.a. vad de intjänade pengarna skulle användas till.

Föreningen gick in med en anhållan till skolstyrelsen, att mötena skulle få hållas i skolan. Det bestämdes också att utse två kaffevärdinnor, som till varje möte skulle hålla kaffe och bröd. Man beslöt även att varje medlem skulle ha en gemensam dräkt. Den skulle komponeras och sys av fruarna Ellen Skogkvist och Gerda Nyberg tillsammans med fröken Ruth Scott (g. Hedkvist).



Husmodersföreningen på besök i Storsand i början av 1950-talet
i sina nya dräkter

Under de två första åren var arbetet intensivt. Man började förarbetet med en allmän tvättstuga för byn och man bildade en nöjeskommitté, som ordnade en surströmmingsfest för medlemmarna och senare en fest, dit herrarna inbjöds. Den senare festen kostade föreningen 65 kr och 3 öre. Man startade en insamling till nödlidande barn i Tysk-

land, stickade rutor, 25 x 25 cm, i ullgarn till behövande, insamlade mat och kläder till ett barnhem i Kittila och bjöd Sävast ålderdomshems gamla på kaffe med bröd. Föreningen skrev också till kommunen om en plats för att anlägga en lekplats för barnen i byn, bildade en teatergrupp, som spelade revy i Godtemplarhuset och ordnade en studiecirkel i kommunal kunskap. En sommarresa till Elfsbyn (Älvsbyn) ordnades också, allt detta under de två första åren.

1949 års verksamhet inleddes med en julgransplundring för byns barn och året därpå ordnades en vårfest på Travrestaurangen med smörgåsbord, varmrätt och efterrätt till ett kuvertpris av 6 kr och 75 öre. Under de första åren gick medlemmarna ut som obetalda samariter till de gamla i byn, vilka också fick gratis fotvård. Till jularna delades blommor ut de gamla.

Föreningens första vävstol inköptes 1950. Under de följande åren var kurs- och studiecirkelverksamheten stor. I maj 1951 beslöts att inköpa en tomt av Elof Nordberg. En byggnadskommitté bildades bestående av Emilia Grooth, Anna Berlin, Gerda Åström, Melinda Hedkvist, Jenny Olofsson, Gerda Olofsson och Valborg Fredriksson. Tomten avstyckades och en barack inköptes. Tomten, låg vid nuvarande Harvvägen, stod outnyttjad fram till 1962, då Karin Nordberg begärde att få nyttja den för ankuppfödning. Den såldes 1969 för 8750 kr. Baracken, som aldrig kom på plats, var tänkt att bli ett föreningshus med bl.a. samlingssal och tvättstuga.

1953 stod de s.k. "kommunhusen" färdiga och i ett av dessa fanns i källarplanet bl.a. en tvättstuga och en gillestuga, vilka båda hyrdes från kommunen. Föreståndare för tvättstugan blev Amanda Lindström. Föreningen hade nu ett 80-tal medlemmar.



Husmodersföreningens julfest
Fr.v: Vera Johansson, Elin Andersson, Hilma Carolin, Göta Fredriksson, Karin Nordberg,
Sally Johansson, Gunborg Larsson, Aina Björklund

1956 engagerade sig föreningsmedlemmarna för att hjälpa Ungerns folk genom att ordna en julmässa och kläd- och penninginsamlingar. 1959 anordnades "de gamlas dag" med gudstjänst, sång, musik och förplägnad. Föreningen hade nu också en trädgårdsodling på Signe Almkvists (Svartbjörnsbyn 1:8) ägor. Dessa odlingar flyttades senare till Vera Laestadius (Svartbjörnsbyn nr 6:3)

1967 gick tvättstugan med förlust, vilket man försökte klara med lotterier. Man började snart förhandla med kommunen om att den skall överta rörelsen. Året därpå köpte kommunen inventarierna. Samma år deltog föreningen i Barnens Dagståget inne i stan och fick första pris, 100 kr, för bäst smyckade vagn.

I verksamheten ingår från 1967 till nu att ha fadderbarn i Kiremba i Burundi. Därifrån har man under årens lopp haft två besök av damer som jobbat där, vilka berättat och visat bilder från Kiremba. I början av 1970-talet tog husmodersföreningen initiativ till skidskola, mulleskola och lekskola i byn.



Husmodersföreningens damer samlade på 70-talet
Bakre fr.v: Ruth Hedqvist, Ingrid Ahlman, Märta Wikström, Valborg Eriksson,
Birgitta Olsson, Göta Häggström, Sally Johansson
Mellersta: Laila Pettersson, Ann-Christin Carolin, Inger Kallok,
Siv Gabrielsson, Gunborg Larsson, ?, Märta Harrefors, Agnes Almqvist
Framre: Alice Johansson, Christina Hedqvist, Hilma Carolin, Göta Markström,
Aina Öhrling, Karin Nordberg

1972 hade man en kampanj under mottot "ren natur", där man gick ut med stridsropet: "Bojkotta farliga tvättmedel". Beväpnade med flygblad och plakat demonstrerade man

utanför stadens varuhus. Byn skulle också städas från skräp och där tog man hjälp av skolbarnen, som efter välförrättat värv bjöds på glass och läsk (140 st) av husmodersföreningen.



1979 anordnade husmodersföreningen midsommarfirande på skolgårdens gräsmatta

När Perbackagårdens stora sal visade sig ha dålig akustik, påbörjades ett arbete med en stor väggdekoration, som skulle dämpa ekot i salen. Konstverket komponerades av Margaretha Ekman och tillverkades av damer från de olika föreningarna i byn, vilka samlades en gång i veckan. Arbetet slutfördes av 5-6 damer från Husmodersföreningen och verket sitter nu ovanför fönstrena på den östra väggen i Nybergssalen.

Föreningen är fortfarande mycket aktiv och medlemmarna engagerar sig i samhällsdebatten.



Ruth Hedkvist, som 2002 lämnade styrelseuppdraget efter 32 år

Nedan ett axplock av föreningens program utöver de redan nämnda: Insamlingar till cancerfonden och polio, Jerringhemmet, Lutherhjälpen, glasögon till Indien och hjälp till Polen.

Samhällsfrågor som debatterats och i några fall resulterat i skrivelser till berörda myndigheter är bl.a. sjukpenningfrågan, sophämtning i byn, kvinnliga präster, mer gymnastik i skolan, föräldrautbildning samt ett symposium om ungdom - framtid - trygghet.

Man har hållit kurser i att sy, växtfärgning, föreningskunskap, rot- och näverflätning och föredrag om familjelagstiftning, autism, abortlagstiftning, barns tandstatus m.m.

Föreningen har haft många aktiviteter för gamla både i byn och övriga kommunen. Medlemmar har gjort resor inom Sverige, till Finland, Holland och Jugoslavien. Dessutom har London och Wien besökts.



Husmodersföreningens damer samlade på Perbackagårdens bro i maj 2003
Bakre fr.v: Berit Brännmark, Berit Nyström, Anna-Maria Persson, Lillemor Johansson,
Majken Boström, Göta Häggström, Barbro Wärme, Gunborg Larsson,
Inga-Britt Laestadius, Alice Johansson, Sally Johansson.
Framre: Kersti Karlsson, Karin Nordberg, Göta Markström, Ann-Sofie
Fredriksson, Laila Pettersson, Berit Harju, Harriet Nordberg (sittande)

Bo J



Bakre fr.v: Sören Suur,
Isaksson, G
Framre: Uno La
Målsättni
penning